

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)
29 päivänä tammikuuta 1998 *

Asiassa C-315/96,

jonka Finanzgericht Hamburg (Saksa) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Lopex Export GmbH

vastaan

Hauptzollamt Hamburg-Jonas

ennakkoratkaisun jäsenvaltioiden tulliviranomaisten antamista tiedoista, jotka koskevat tavaroiden luokittelua tullinimikkeistöön, 20 päivänä kesäkuuta 1990 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1715/90 (EYVL L 160, s. 1) 13 artiklan 1 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan pätevyydestä ja sen mahdollisesta pätemättömyydestä johtuvista seurauksista,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. Gulmann (esittelevä tuomari) sekä tuomarit J. C. Moitinho de Almeida, D. A. O. Edward, J.-P. Puissochet ja P. Jann,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

julkisasiamies: P. Léger,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies H. A. Rühl,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Lopex Export GmbH, edustajanaan asianajaja Jürgen Gündisch, Hampuri,
- Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään oikeudelliset neuvonantajat Maria Cristina Giorgi ja Guus Houttuin,
- Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamies Fernando Castillo de la Torre sekä asianajajat Hans-Jürgen Rabe ja Georg M. Berrisch, Bryssel ja Hampuri,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Lopex Export GmbH:n, edustajanaan asianajaja Carsten Bittner, Hampuri, neuvoston, asiamiehenään Guus Houttuin, ja komission, asiamiehenään Fernando Castillo de la Torre, avustajanaan Georg M. Berrisch, 16.9.1997 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 4.11.1997 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Finanzgericht Hamburg on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 12.8.1996 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 26.9.1996, EY:n

perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla kaksi ennakkoratkaisukysymystä jäsenvaltioiden tulliviranomaisten antamista tiedoista, jotka koskevat tavaroiden luokitte-
 telua tullinimikkeistöön, 20 päivänä kesäkuuta 1990 annetun neuvoston asetuksen
 (ETY) N:o 1715/90 (EYVL L 160, s. 1) 13 artiklan 1 kohdan ensimmäisen luettel-
 makohdan pätevyydestä ja sen mahdollisesta pätemättömyydestä johtuvista seura-
 uksista.

- 2 Nämä kysymykset on esitetty asiassa, jossa kantajana on Lopex Export GmbH
 (jäljempänä Lopex) ja vastaajana Hauptzollamt Hamburg-Jonas ja joka koskee jau-
 heena olevan heran, josta on osaksi poistettu laktoosi ja jota myydään nimellä
 Anilac, viennin yhteydessä maksettavan vientituen saantia.
- 3 Tullihallinto oli ilmoittanut 5.12.1988 Lopexin toimittajille annetussa sitovassa
 tariffitiedossa, että jauheena oleva hera, josta on osittain poistettu laktoosi, oli lu-
 okiteltava yhdistetyn nimikkeistön alanimikkeeseen 0404 90. Tullihallinto perui
 tämän tariffitiedon 30.10.1990, koska asiassa oli epäselvää, oliko tuote luokiteltava
 alanimikkeeseen 0404 90 vai 0404 10.
- 4 Lopex pyysi 14.12.1990 sitovaa tariffitietoa kysymyksessä olevasta tuotteesta.
 Tässä 5.6.1991 annetussa tariffitiedossa Anilac luokiteltiin yhdistetyn tullinimik-
 keistön alanimikkeeseen 0404 9013 0000.
- 5 Lopex pyysi heti tämän tiedon saatuaan täsmentämään alanimikkeen loppuosan.
 Tullihallinto antoi tämän jälkeen 26.8.1991 sitovan tariffitiedon täydennyksen, jossa
 vahvistettiin, että tuote luokitellaan alanimikkeeseen 0404 9013 1200.

- 6 Tullihallinto katsoi nimenomaisesti näissä kahdessa tariffitiedossa, ettei tuotetta voida luokitella alanimikkeeseen 0404 10, koska Anilac-tuotteen koostumus erosi olennaisesti heran koostumuksesta.

- 7 Tullihallinto luokitteli kuitenkin 28.10.1991 annetussa uudessa sitovassa tariffitiedossa tuotteen "sen koostumuksen perusteella" alanimikkeeseen 0404 10; tämä tieto annettiin vastauksena kantajan 14.12.1990 tekemään alkuperäiseen hakemukseen.

- 8 Lopex pyysi tämän tariffitiedon saatuaan, että aikaisempi luokittelu, jonka mukaan tuote luokitellaan alanimikkeeseen 0404 9013 1200, pidetään voimassa 30.4.1992 saakka.

- 9 Lopexin kanssa käydyn kirjeenvaihdon jälkeen tulliviranomaiset päättivät 9.12.1991, että aikaisempi sitova tariffitieto pidetään tilapäisesti voimassa kuuden kuukauden ajan sen perumisesta alkaen, jolloin sen viimeinen voimassaolopäivä oli 28.4.1992.

- 10 Tariffi- ja tilastonimikkeistä ja yhteisestä tullitariffista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2658/87 sekä maito- ja maitotuotealan tuontimaksuja laskettaessa sovellettavista tuoteryhmistä ja erityissäännöksistä annetun asetuksen (ETY) N:o 2915/79 muuttamisesta 19 päivänä joulukuuta 1991 annetulla asetuksella (ETY) N:o 3798/91 (EYVL L 357, s. 3), muutettiin 1.1.1992 alkaen 23.7.1987 annetun neuvoston asetuksen N:o 2658/87 (EYVL L 256, s. 1) liitteessä olevaa yhdistettyä nimikkeistöä siten, että CN-koodin nimikkeeseen 0404 10 sisältyi myös modifioitu hera. Muutoksen osalta ei annettu siirtymäsäännöksiä.

- 11 Lopex vei maasta 29.6.1992 ja 30.6.1992 pääasiassa kysymyksessä olevat tuotteet 31.12.1991 annetun ja 30.6.1992 asti voimassa olleen vientitodistuksen perusteella, johon oli liitetty 20.12.1991 päivätty ennakkovahvistustodistus.

- 12 Lopex haki 6.7.1992 tälle viennille vientitukea.

- 13 Hauptzollamt Hamburg-Jonas hylkäsi 11.8.1992 tämän hakemuksen sillä perusteella, että Zolltechnische Prüf- und Lehranstalt (tullitekkinen analyysi- ja koulutuslaitos) oli luokitellut riidanalaisen tuotteen alanimikkeeseen 0404 10 — johon kuuluvista tuotteista, toisin kuin nimikkeeseen 0404 90 kuuluvista tuotteista, ei ole oikeutta saada vientitukea — ja koska aikaisemman sitovan tariffitiedon, joka sisälsi toisenlaisen tiedon, voimassaolo oli päättynyt 28.4.1992.

- 14 Lopex jätti 1.9.1992 tästä päätöksestä oikaisuvaatimuksen, jonka perusteeksi se vetosi 30.6.1992 asti voimassa olleeseen vientitodistukseen ja siihen liitettyyn, sille annettuun ennakkovahvistustodistukseen sekä siihen, että asetuksen N:o 1715/90 13 artiklan 1 kohdan ensimmäinen luetelmakohta on pätemätön siltä osin kuin siinä säädetään, että sitova tariffitieto lakkaa olemasta voimassa ilman siirtymäkautta, jos se ei enää ole tullinimikkeistön muuttamisesta annettavan asetuksen voimaantulon jälkeen tässä asetuksessa säädettyjen yhteisön säännösten mukainen.

- 15 Hauptzollamt Hamburg-Jonas hylkäsi tämän oikaisuvaatimuksen vedoten tullinimikkeistöön asetuksella N:o 3798/91 tehtyihin muutoksiin ja asetuksen N:o 1715/90 13 artiklan 1 kohdan ensimmäiseen luetelmakohtaan.

- 16 Lopex nosti tämän jälkeen Finanzgericht Hamburgissa kanteen, jossa se vaati, että sille maksetaan vientitukea 889 880,04 Saksan markkaa (DEM) sen 6.7.1992 tekemän hakemuksen mukaisesti. Lopex väitti kanteen yhteydessä, että asetuksen N:o 1715/90 13 artiklan 1 kohdan ensimmäinen luetelmakohta on luottamuksensuojan ja oikeusvarmuuden periaatteen vastainen, koska siinä säädetään, että aikaisempi sitova tariffitieto on pätemätön tullinimikkeistön muuttamisesta annettavan asetuksen jälkeen ilman, että asetuksessa olisi annettu saman asetuksen 14 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja siirtymäsäännöksiä. Lopez esitti, että se oli luottanut 26.8.1991 sille annettuun tariffitietoon ja tehnyt sopimuksia, joita se ei enää voinut perua, ja että sen oikeutta tukien saantiin koskenut nopea muutos oli aiheuttanut sille huomattavia liiketaloudellisia tappioita.
- 17 Todettuaan, että Lopexin viemä tuote Anilac on 1.1.1992 alkaen luokiteltu alanimikkeeseen 0404 10, johon kuuluvista tuotteista ei ole oikeutta saada vientitukea, ja että Lopex pystyi saamaan tämän päivämäärän jälkeen vientikorvausta ainoastaan siinä tapauksessa, että sille aikaisemmin annettu sitova tariffitieto olisi edelleen voimassa, Finanzgericht Hamburg on päättänyt lykätä asian ratkaisemista, kunnes yhteisöjen tuomioistuin on ottanut kantaa seuraaviin ennakkoratkaisukysymyksiin:
- ”1) Onko neuvoston asetuksen N:o 1715/90 13 artiklan 1 kohdan ensimmäinen luetelmakohta yhteensopeltuva yhteisön oikeuden luottamuksensuojan ja oikeusvarmuuden periaatteen kanssa siltä osin kuin mainitussa säännöksessä säädetään, että sitova tariffitieto lakkaa olemasta voimassa välittömästi ja ilman siirtymäsäännöksiä tullinimikkeistön muuttamisesta annettavan asetuksen antamisen jälkeen?
- 2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi, mitä seurauksia tästä on erityisesti siinä tapauksessa, että on annettu sittemmin muutetusta nimikkeistöstä poikkeava sitova tariffitieto ja/tai että on annettu vielä kuusi kuukautta voimassa oleva vientitodistus, johon liittyy ennakkovahvistustodistus?

Jos sitovan tariffitiedon määräaikaisen voimassaolon jatkamista koskevaa päätöstä on arvioitava luottamuksensuojan osalta kehiteltyjen yleisten edellytysten perusteella, edellyttääkö voimassaolon jatkaminen erityisesti yhteisön intressiin verrattuna suojeltavan arvoista viejän luottamusta? Päteekö tämä myös asetuksen N:o 1715/90 14 artiklan 4 kohdan kolmanteen luetelmakohtaan siltä osin kuin sen mukaan ennakkovahvistustodistus on täytynyt antaa 'mainitun tiedon perusteella'?"

- 18 Jotta voidaan vastata ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen, joka koskee asetuksen N:o 1715/90 13 artiklan 1 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan pätevyyttä, on tarpeen esittää asetuksen päämäärä ja sen tämän asian kannalta merkittävät sisällölliset sisältöseikat.
- 19 Tämän asetuksen kolmannen perustelukappaleen mukaan sellaisen asetuksen antaminen, jossa säädetään tulliviranomaisten velvollisuudesta antaa hallintoa tietyin täsmällisesti määrättyin edellytyksin sitovia tietoja, on osoittautunut välttämättömäksi, jotta taloudellisille toimijoille voidaan taata tietty oikeusvarmuus niiden harjoittaessa toimintaansa sekä tulliviranomaisten työn helpottamisen että yhteisön tullioikeuden yhtenäisemmän soveltamisen takia.
- 20 Asetuksen kahdeksannen perustelukappaleen mukaan on määriteltävä ”edellytykset, joiden mukaisesti annettu tariffitieto lakkaa olemasta voimassa yhteisön toteuttamien olemassaolevaa oikeutta tai sen tulkintaa muuttavien toimenpiteiden jälkeen”. *

* Tässä ja jäljempänä tuomiossa esitetyt lainaukset asetuksesta N:o 1715/90 on suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska EYVL:ssä ei ole julkaistu suomenkielistä tekstiä.

21 Asetuksen N:o 1715/90 1 artiklan 1 kohdassa säädetään

”a) niistä edellytyksistä, joiden mukaisesti jäsenvaltioiden toimivaltaisilta viranomaisilta voi saada tietoja tavaroiden luokittelusta tullinimikkeistöön — — ,

b) näiden tietojen oikeudellisesta ulottuvuudesta”.

22 Asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa säädetään, että ”jos 4—8 artiklassa määritellyt edellytykset täyttyvät, viranomaisten antama tariffitieto katsotaan tässä asetuksessa tarkoitetuksi sitovaksi tariffitiedoksi siinä jäsenvaltiossa, jossa se on annettu”.

23 Asetuksen lukuun III ”Sitovien tariffitietojen oikeudellinen ulottuvuus” kuuluvassa 13 artiklassa säädetään seuraavasti:

”Jos aikaisempi tariffitieto ei ole enää

— tullinimikkeistön muuttamisesta annetun asetuksen tai

— tavaroiden luokittelusta tullinimikkeistöön annetun tai tähän vaikuttavan asetuksen

antamisen jälkeen kyseisessä asetuksessa säädetyn mukainen, tämä tariffitieto lakkaa olemasta voimassa kysymyksessä olevan asetuksen tullessa voimaan.

Kuitenkin, jos 1 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettussa asetuksessa nimenomaisesti niin säädetään, tariffitiedon saaja voi vedota tariffitietoon edelleen asetuksessa säädetyn ajan, jos tariffitiedon saaja on tehnyt asetuksen 14 artiklan 3 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitetun sopimuksen.”

- 24 Asetuksen N:o 1715/90 14 artiklan 1 kohdassa säädetään, että sitova tariffitieto lakkaa olemasta voimassa, jos se tulee erilaisista toimenpiteistä, kuten yhdistetyn nimikkeistön selityksiin tehdyistä muutoksista tai yhteisön tekemästä luokittelupäätöksestä, johtuen ristiriitaiseksi tullinimikkeistön tulkinnan kanssa. Asetuksen 14 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavasti:

”Silloin kun kysymyksessä ovat tuotteet, joista tullimuodollisuuksia suoritettaessa esitetään tuonti-, vienti- tai ennakkovahvistustodistus, tariffitiedon saaja voi vedota saamaansa sitovaan tariffitietoon, joka 1 kohdan perusteella lakkaa olemasta voimassa, kysymyksessä olevan todistuksen voimassaoloajan.

Muissa tapauksissa tariffitiedon saaja voi vedota edelleen sellaiseen sitovaan tariffitietoon, joka lakkaa olemasta voimassa 1 kohdan perusteella, kuuden kuukauden ajan 2 kohdassa tarkoitettusta julkaisemisesta lukien, jos tulliviranomaisille osoitetaan, että tariffitiedon saaja on saamansa sitovan tariffitiedon perusteella ennen kyseisen tariffitoimenpiteen toteuttamista

— —

b) vedottaessa tietoon viennin yhteydessä

- tehnyt sitovan ja lopullisen kyseisten tuotteiden myyntiä koskevan sopimuksen kolmanteen maahan sijoittautuneen asiakkaan kanssa
- tai tehnyt sitovan ja lopullisen kyseisten tuotteiden ostoa koskevan sopimuksen yhteisöön sijoittautuneen toimittajan kanssa.”

25 Asetuksen 16 artiklassa säädetään seuraavasti:

”Jos tulliviranomainen muuttaa sitovaa tariffitietoa muusta kuin 13 artiklassa tai 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta syystä, alun perin annettu tariffitieto lakkaa olemasta voimassa siitä päivästä alkaen, jolloin tämä muutos annetaan tiedoksi tariffitiedon saajalle.

Asiassa sovelletaan kuitenkin myös asetuksen 14 artiklan 3, 4, ja 5 kohtaa.”

26 Lopexin mukaan asetuksen N:o 1715/90 13 artiklan 1 kohdan ensimmäinen luettelumakohta on pätemätön siltä osin kuin siinä ei säädetä, toisin kuin kyseisen asetuksen 13 artiklan 1 kohdan toisessa luettelumakohdassa sekä 14 ja 16 artiklassa sekä yhteisön tullikoodeksista 12 päivänä lokakuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 (EYVL L 302, s. 1), jolla korvattiin 1.1.1994 alkaen asetuksen N:o 1715/90 13 ja 14 artikla, 12 artiklan 5 ja 6 kohdassa, siirtymätoimenpiteistä,

joissa otettaisiin huomioon tarve suojella perusteltua luottamusta ja oikeusvarmuutta yhteisön oikeuden yleisten periaatteiden mukaisesti.

- 27 Lopex esittää, että pääasian oikeudenkäynnissä on kysymys siitä, että yhdistettyä nimikkeistöä on muutettu sellaisessa tilanteessa, jossa taloudellinen toimija oli sitovan tariffitiedon perusteella sitoutunut ennen muutosasetuksen voimaantuloa tekemissään sitovissa ja lopullisissa sopimuksissa viemään kyseistä tuotetta. Sellaisissa tapauksissa on sen mukaan sovellettava yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöä, jonka mukaan perusteltu luottamus voi syntyä subjektiivisia oikeuksia antavien hallintopäätöksiensä perusteella ja jonka mukaan oikeusvarmuuden kannalta voi olla tarpeen, että aikaisemmin voimassa ollut oikeutta sovelletaan sellaisiin tapauksiin, joiden tosiseikat olivat olennaisilta osin tapahtuneet jo ennen uusien säännösten voimaantuloa (yhdistetyt asiat 7/56 ja 3/57—7/57, Algera ym. vastaan EHTY:n edustajakokous, tuomio 12.7.1957, Kok. 1957, s. 81 ja asia 78/74, Deuka I, tuomio 18.3.1975, Kok. 1975, s. 421 ja asia 5/75, Deuka II, tuomio 25.6.1975, Kok. 1975, s. 759). Tässä tapauksessa Lopexin luottamus perustui erityisesti siihen, että se oli sitoutunut yhteisöön nähden toteuttamaan kyseisen liiketoimen sen jälkeen, kun se oli saanut vakuutta vastaan liiketoimen kattavan vientituen ennakkovahvistuksen (asia 74/74, CNTA v. komissio, tuomio 14.5.1975, Kok. 1975, s. 533; Kok. Ep. II, s. 469).

- 28 Kuten neuvosto ja komissio ovat oikein korostaneet, sitovan tariffitiedon tarkoituksena on antaa taloudelliselle toimijalle asiasta täysi varmuus, silloin kun tavarantoiminnan luokittelu voimassaolevaan tullitariffiin on epäselvää, ja näin suojata toimijaa siltä, että tulliviranomaiset muuttavat myöhemmin kantaansa tavaroiden luokittelusta. Tariffitiedon tarkoituksena ei sitä vastoin ole eikä voikaan olla se, että sillä taatetaan taloudelliselle toimijalle se, että sitä tariffinimikettä, johon taloudellinen toimija vetoaa, ei myöhemmin muuteta yhteisön lainsäätäjän antamalla säädöksellä. Asetuksen N:o 1715/90 13 artiklan 1 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan sanamuoto vahvistaa selvästi ja kiistattomasti tämän tulkinnan oikeellisuuden.

- 29 Näin ollen kysymyksessä oleva säännös ei ainoastaan täytä oikeusvarmuuden periaatteen vaatimuksia, sellaisina kuin ne on esitetty asiassa 169/80, *Gondrand Frères ja Garancini*, 9.7.1981 annetussa tuomiossa (Kok. 1981, s. 1931, 17 kohta), vaan tässä säännöksessä suljetaan pois myös se, että Lopexin kaltainen taloudellinen toimija voisi pelkästään sitovan tariffitiedon nojalla olla perustellussa luottamuksessa siihen, että kysymyksessä olevaa tariffinimikettä ei muuteta yhteisön lainsäätäjän antamalla säädöksellä.
- 30 Lisäksi on todettava, että tämän artiklan perusteella ei ole poissuljettua, että yhteisön lainsäätäjällä voi luottamuksensuojan ja oikeusvarmuuden periaatteiden perusteella olla velvollisuus suojata tullinimikkeistön muuttamisen yhteydessä asianmukaisilla toimenpiteillä sellaisia taloudellisia toimijoita, joille muuten aiheutuisi ennalta-arvaamatonta ja korjaamatonta vahinkoa, ja riippumatta siitä, ovatko ne itse saaneet sitovan tariffitiedon vai eivät.
- 31 Näin ollen ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 1715/90 13 artiklan 1 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan tutkinnassa ei ole tullut luottamuksensuojan ja oikeusvarmuuden periaatteen kannalta esille sellaisia seikkoja, jotka vaikuttaisivat sen pätevyyteen.
- 32 Koska ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattu kieltävästi, toiseen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

- 33 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Euroopan unionin neuvostolle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on ratkaissut Finanzgericht Hamburgin 12.8.1996 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

Jäsenvaltioiden tulliviranomaisten antamista tiedoista, jotka koskevat tavaroiden luokittelua tullinimikkeistöön, 20 päivänä kesäkuuta 1990 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1715/90 13 artiklan 1 kohdan ensimmäisen luettelma-kohdan tutkinnassa ei ole tullut luottamuksensuojan ja oikeusvarmuuden periaatteen kannalta esille sellaisia seikkoja, jotka vaikuttaisivat sen pätevyyyteen.

Gulmann

Moitinho de Almeida

Edward

Puissochet

Jann

Julistettiin Luxemburgissa 29 päivänä tammikuuta 1998.

R. Grass

C. Gulmann

kirjaaja

viidennen jaoston puheenjohtaja